

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044) 251-62-62, факс (044) 520-03-25

E-mail: slg@amcu.gov.ua, сайт: amcu.gov.ua, код згідно ЄДРПОУ 00032767

06.01.2022 № 500-29/09-127

На №

від

**Комітет Верховної Ради України
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу**

*Про розгляд законопроектів
№ 6459 та № 6460*

Розглянувши лист Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (далі – Комітет ВРУ) від 30.12.2021 № 04-20/ 2-2021/409752 (вх. від 30.12.2021 № 1-01/952) щодо розгляду зареєстрованих у Верховній Раді України проекту Закону України «Про внесення змін до підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України у зв'язку із запровадженням спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях» (реєстраційний від 22.12.2021 № 6459) (далі – Законопроект № 6459) та проекту Закону України «Про внесення змін до пункту 4 розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України у зв'язку із запровадженням спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях» (реєстраційний від 22.12.2021 № 6460) (далі – Законопроект № 6460), подані народними депутатами України Репіною Е.А. та іншими, в межах компетенції Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) повідомляємо наступне.

На виконання міжнародних зобов'язань України, які виникли, зокрема, внаслідок підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон).

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - фінансування державної підтримки здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- Відповідно до статті 4 Закону:

державна допомога полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів;

державна допомога може реалізовуватися, зокрема, у формі надання податкових пільг, відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів чи інших обов'язкових платежів.

Згідно з частиною першою статті 8 Закону Уповноваженим органом у сфері державної допомоги є Комітет.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 8 Закону до повноважень Уповноваженого органу належить, зокрема, отримання та розгляд повідомлень про нову державну допомогу від надавачів такої допомоги у порядку, встановлену цим Законом, визначення належності до державної допомоги заходів з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, оцінювання допустимості державної допомоги для конкуренції, прийняття рішень, передбачених цим Законом.

Відповідно до статті 9 Закону повідомлення про державну допомогу подаються до Уповноваженого органу надавачами такої допомоги.

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 1 Закону надавачі державної допомоги – це органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю, а також юридичні особи, що діють від їх імені, *уповноважені розпоряджатися* ресурсами держави чи місцевими ресурсами і *ініціюють та/або надають* державну допомогу.

Положеннями Законопроекту № 6459 передбачено внесення змін до Податкового кодексу України, якими протягом строку дії спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях, пропонується запровадити певні особливості оподаткування для платників податків, які відповідають визначеним у Законопроекті № 6459 критеріям, а саме передбачається звільнення від оподаткування: податком на прибуток (на 5 або 10 років в залежності від місцезнаходження резидента); податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію устаткування, обладнання та комплектуючих до них за виключним переліком товарних підкатегорій згідно з УКТ ЗЕД, що ввозяться виключно для використання у власній виробничій діяльності платником податку – резидентом території пріоритетного розвитку.

Також для резидентів, місцезнаходження яких є території окремих територіальних громад, прилеглих до тимчасово окупованих територій, передбачається звільнення від: оподаткування податком на додану вартість операції з постачання на митній території України товарів власного виробництва (лише для платників у яких річний дохід (за вирахуванням непрямих податків) не перевищує 40 млн грн); оподаткування рентною платою за спеціальне використання води; надання права органам місцевого самоврядування встановлювати пільгові ставки земельного податку в розмірі, не меншому ніж 50% розміру податку та встановлювати пільговий розмір орендної плати за землі державної та комунальної власності у розмірі, не меншому ніж 50% мінімального розміру орендної плати.

Положеннями Законопроекту № 6460 передбачено внесення змін до Митного кодексу України, якими пропонується передбачити звільнення, тимчасово, протягом строку дії спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях, від оподаткування податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію устаткування, обладнання та комплектуючих до них (крім підакцизних товарів) суб'єктами господарювання, які мають статус резидента території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях для використання у власній виробничій діяльності та класифікуються за виключним переліком товарних підкатегорій згідно з УКТ ЗЕД.

Враховуючи наведене, передбачені Закономпроектами № 6459 та № 6460 заходи містять ознаки державної допомоги і потребують повідомлення до Комітету у встановленому законодавством порядку. За результатами розгляду повідомлення Комітетом приймається рішення відповідно до Закону.

При цьому частиною четвертою статті 9 Закону встановлено, що нова державна допомога, що підлягає повідомленню, може бути надана лише після отримання відповідного рішення Уповноваженого органу, передбаченого пунктами 1 і 2 частини шостої статті 10 або пунктами 1-3 частини сьомої статті 11 цього Закону.

Зазначаємо, що здійснення передбачених Закономпроектами № 6459 та № 6460 заходів щодо встановлення спеціальних податкових та митних режимів на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях до отримання відповідного рішення Комітету може призвести до надання незаконної державної допомоги, яка може бути визнана недопустимою для конкуренції, та подальшого повернення такої державної допомоги до бюджету.

Разом з тим, Законпроекти № 6459 та № 6460 було розроблено з метою забезпечення практичної реалізації норм проекту Закону України «Про запровадження спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях», зареєстрованого у Верховній Раді України за № 6403 (далі – Законпроект № 6403).

Законпроект № 6403 визначає основні засади створення, функціонування та припинення строку дії спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку, систему органів управління і розвитку території пріоритетного розвитку та їх повноваження, порядок реєстрації, права та обов'язки резидентів території пріоритетного розвитку, а також встановлює перелік пільг, способи стимулювання та інші механізми, спрямовані на розвиток та відновлення території пріоритетного розвитку.

Відповідно до Законпроекту № 6403 резидент території пріоритетного розвитку має право на застосування спеціального режиму господарської діяльності, пільг з оподаткування, отримання державної підтримки тощо у встановленому цим Законом та законодавством України порядку.

Статтею 22 Законпроекту № 6403 передбачено, що надання державної підтримки резидентам території пріоритетного розвитку за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів у будь-якій формі, передбаченій цим Законом, здійснюється з урахуванням положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до статті 11 Законпроекту № 6403 Уповноваженим органом є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління та розвитку території пріоритетного розвитку, та діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через міністра, який очолює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій.

Отже, у випадку прийняття Законпроекту № 6403 відповідному наддавачу державної допомоги необхідно подати до Комітету повідомлення про нову програму державної допомоги суб'єктам господарювання – резидентам території пріоритетного розвитку до того, як умови надання державної допомоги буде затверджено, а саме на етапі їх розробки та погодження, але не менше ніж за 105 календарних днів до запланованої дати набрання чинності відповідним нормативно-правовим актом або рішенням надавача, що дозволяє суб'єктам господарювання отримувати нову державну допомогу, відповідно до Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Комітету від 04.03.2016

№ 2-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631 (зі змінами).

Водночас, у разі визначення надавачем програми державної допомоги як незначної, така програма не потребує подання повідомлення про нову державну допомогу до Комітету на підставі частини третьої статті 9 Закону.

При цьому, з метою достовірного обґрунтування наданої незначної державної допомоги, надавачем має бути організована звітність від отримувачів незначної державної допомоги, організовано облік та систематизацію інформації про фактично надану державну допомогу з урахуванням вимог статті 9 Закону.

Разом з тим, інформація щодо наданої протягом минулого фінансового року незначної державної допомоги подає Комітету надавач такої допомоги щоріку, до 1 квітня наступного року, відповідно до Порядку, форм та вимог щодо подання Антимонопольному комітету України інформації про чинну державну допомогу суб'єктам господарювання, затверджених розпорядженням Комітету від 28.12.2015 № 43-рп, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.01.2016 за № 140/28270 (із змінами).

Крім того, відповідно до Законопроекту № 6460, терміни «резидент території пріоритетного розвитку», «територія пріоритетного розвитку» вживаються у значенні, наведеному в Законопроекті № 6403.

Відповідно до Законопроекту № 6403, «резидент території пріоритетного розвитку» – юридична особа або фізична особа-підприємець, яка зареєстрована в установленому законодавством України порядку на території пріоритетного розвитку, та яка відповідно до цього Закону набула та, згідно з інформацією у Реєстрі резидентів території пріоритетного розвитку, перебуває в статусі резидента території пріоритетного розвитку;

територія пріоритетного розвитку – частина території України в межах Донецької та Луганської областей, визначена частиною першою статті 5 цього Закону, на якій склалися несприятливі соціально-економічні умови внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, і на якій запроваджується спеціальний режим господарської діяльності з метою, визначеною у частині першій статті 4 цього Закону».

Разом із тим, зазначений Законопроект № 6403 знаходиться лише на проєктній стадії.

З огляду на зазначене, визначення поняття «резидент території пріоритетного розвитку» не закріплено у чинному законодавстві України.

Відповідно до статті 8 Законопроекту № 6403, спеціальний режим господарської діяльності на території пріоритетного розвитку поділяється на наступні рівні за територіальним принципом з метою врахування особливостей соціально-економічних умов та проблем кожної з таких територій та спрощення застосування до резидентів території пріоритетного розвитку відповідних пільг та заходів стимулювання, передбачених цим Законом та іншими законами України, прийнятими на його виконання:

1) уся територія Донецької та Луганської областей, за виключенням тимчасово окупованих територій;

2) території територіальних громад, прилеглих до тимчасово окупованих територій, до яких відносяться території окремих територіальних громад Донецької області (Світлодарська, Торецька, Авдіївська, Мар'їнська, Вугледарська, Волноваська міські територіальні громади, Очеретинська, Ольгинська, Мирненська, Сартанська селищні територіальні громади) та Луганської області (Щастинська, Гірська, Попаснянська міські територіальні громади, Станично-Луганська селищна територіальна громада та Нижньотеплівська сільська територіальна громада);

3) території індустріальних парків.

Відповідно до Законопроекту № 6460, протягом строку дії спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях, встановленого відповідно до Закону України «Про запровадження спеціального режиму господарської діяльності на території пріоритетного розвитку у Донецькій та Луганській областях», - нове устаткування (обладнання) та комплектуючі вироби до нього, що ввозяться виключно для використання у власній виробничій діяльності резидентами території пріоритетного розвитку, які відповідають критеріям, визначеним пунктом 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України, тимчасово звільняються від оподаткування ввізним митом при ввезенні на митну територію України та поміщенні в митний режим імпорту.

Відповідні товари, визначені Законопроектом № 6460, класифікуються за такими кодами згідно УКТ ЗЕД:

8402-8405, 8406 82 00 10, 8406 82 00 90, 8411, 8412, 8413 40 00 00, 8413 50, 8413 60 20 00, 8413 60 70 00, 8413 60 80 00, 8413 70 21 00, 8413 70 29 00, 8413 70 30 00, 8413 70 35 00, 8413 81 00 00, 8413 82 00 00, 8414 10, 8414 40 90 00, 8414 80, 8416, 8417, 8418 (крім 8418 10 20 10, 8418 10 80 10, 8418 21, 8418 29 00 00, 8418 50, 8418 91 00 00, 8418 99), 8419, 8420, 8421, 8422 (крім 8422 11 00 00), 8423 (крім 8423 10 10 00, 8423 81 25 00, 8423 90), 8425 (крім 8425 41 00 00, 8425 42 00 00, 8425 49 00 00), 8426-8431, 8433 60 00 00, 8434, 8435 (тільки машини та механізми для виробництва соків або аналогічних напоїв), 8436-8442, 8443 (крім 8443 13 10 00), 8444 00, 8445-8448, 8449 00 00 00, 8451, 8452 (крім 8452 10, 8452 30 00 00, 8452 90 00 00), 8453-8466, 8470 30 00 00, 8471 50 00 00, 8472 30 00 00, 8474, 8475, 8477, 8479, 8480, 8481 (крім 8481 80), 8483, 8486, 8487, 8501 8502, 8503 00, 8504, 8506, 8507, 8511, 8514, 8515, 8525, 8526, 8528, 8529, 8530, 8537, 8538 10 00 00, 8543, 8607, 8608 00 00 00, 8709, 9006 30 00 00 (тільки для фотокамер, призначених для медичного та хірургічного обстеження внутрішніх органів), 9007, 9008, 9010 50 00 00, 9010 90 20 00, 9011, 9012, 9018 (крім 9018 31, 9018 32, 9018 39 00 00), 9019, 9020 00 00 00, 9022, 9023 00, 9024, 9026, 9027, 9030, 9031, 9032.

Вищезазначеним кодам згідно УКТ ЗЕД відповідає велике коло товарів - устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів. При цьому, таке обладнання (складові обладнання, комплектуючі) може використовуватися суб'єктами господарювання («резидентами території пріоритетного розвитку»), як для виробництва товарів для власного споживання, так і для виробництва інших товарів/послуг з метою їх подальшої реалізації. У такому випадку підприємства можуть бути учасниками окремих загальнодержавних, міжрегіональних або регіональних ринків товарів/послуг.

Водночас, здійснюючи діяльність на загальнодержавному або міжрегіональному ринках України, внаслідок зменшення витрат на обладнання, комплектуючі тощо, що задіяні у виробництві товарів/продукції за рахунок запропонованих проектами Законів звільнень, суб'єкти господарювання («резиденти території пріоритетного розвитку») матимуть можливість зменшувати собівартість виробництва товарів/продукції, та як наслідок матимуть конкурентну перевагу перед іншими учасниками відповідного загальнодержавного або міжрегіонального ринків у вигляді, зокрема можливості встановлення нижчої ціни на товар/послуги у порівнянні до інших підприємств, що здійснюють діяльність на тих самих ринках та не є «резидентами території пріоритетного розвитку».

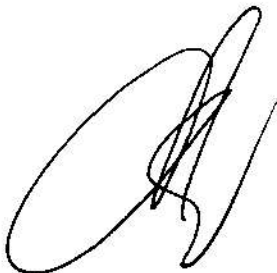
Враховуючи законодавство про захист економічної конкуренції, регулювання, що забезпечує перевагу окремим учасникам ринку, загрожує обмеженням конкуренції. Ринкові переваги можуть виникати, зокрема, внаслідок звільнення від сплати податків, ввізних мит та надання податкових пільг.

Звільнення від сплати податків та ввізних мит суб'єктів господарювання, що зареєстровані виключно у Донецькій та Луганських областях та здійснюють діяльність на загальнодержавних ринках України призведе до надання їм переваг порівняно з іншими

суб'єктами господарювання, що здійснюють діяльність на тих самих ринках, але зареєстровані поза межами цих областей.

Отже, реалізація запропонованих законопроектів потенційно може негативно вплинути на конкурентне середовище на окремих товарних ринках, географічні межі яких обмежені територією країни.

В.о. Голови Комітету

Анжеліка КОНОПЛЯНКО